

ÎNMORMÂNTĂRI TUMULARE PRE-YAMNAYA–YAMNAYA RECENT DESCOPERITE ÎN CÂMPIA ROMÂNĂ, LA PĂULEȘTI (JUD. PRAHOVA). ANALIZĂ ANTROPOLOGICĂ

Gabriel VASILE

Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București, România; e-mail: gabriel.vasile@iabvp.ro

Keywords: (pre)Yamnaya, Păulești, tumulus, bioarchaeology

Abstract: Recent research on three prehistoric burial mounds in Păulești (Prahova County) has led to the identification of four graves, dated by C14-AMS to the first half of the 3rd millennium and culturally classified, on the basis of ritual and funerary inventory, as part of the pre-Yamnaya–Yamnaya burial horizon. In order to reconstruct the demographic structure of these populations, the skeletal sex of the four identified individuals (one child and three adult males) was determined, and their ages at death were estimated. To study skeletal variability and understand long-term evolutionary processes, a number of non-metric characters were recorded. To complete the biological profile and reveal the nutritional and health status of these prehistoric communities, the skeletal remains were examined to calculate body mass and diagnose pathological changes, essential variables for understanding human biology and the social environment of past populations.

Cuvinte-cheie: (pre)Yamnaya, Păulești, tumul, bioarheologie

Rezumat: Cercetări recente la Păulești (jud. Prahova), în trei tumuli preistorici, au condus la identificarea a patru morminte, datate C14–AMS în prima jumătate a mileniului al III-lea și încadrate cultural, pe baza ritualului și pieselor de inventar funerar, în orizontul înmormântărilor pre-Yamnaya–Yamnaya. În vederea reconstituirii structurii demografice a acestor populații, pentru cei patru indivizi identificați (un copil și trei indivizi adulți de sex masculin), a fost determinat sexul scheletic și estimată vârsta la deces. Pentru studiul variabilității scheletice și pentru înțelegerea proceselor evolutive pe termen lung, au fost înregistrate o serie de caractere non-metrice. În completarea profilului biologic și în scopul relevării nutriției și sănătății acestor comunități preistorice au fost calculate staturile și greutatea scheletice și au fost diagnosticate unele modificări patologice, variabile esențiale pentru cunoașterea biologiei umane și mediului social al populațiilor din trecut.

INTRODUCERE

În anul 2024, o echipă de cercetători de la Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova din Ploiești, condusă de arheologul Alin Frînculeasa, a efectuat cercetări arheologice preventive în arealul localității Păulești (jud. Prahova), în trei tumuli preistorici. Astfel, pe teritoriul comunei Păulești, numărul tumulilor documentați până în prezent a ajuns la 36, dintre care au fost cercetați și publicați cinci¹. Conform încadrării culturale și cronologiei absolute, în patru dintre movile (una a fost distrusă de o groapă modernă) au fost identificate îndeosebi înmormântări pre-Yamnaya și Yamnaya, iar unul dintre tumuli conținea și un individ atribuit orizontului călăreților turanici, cu inventar funerar specific. Indivizii analizați antropologic în prezentul studiu provin din tumulii notați de autorii cercetării T.VI (M.1), T.VII (M.1B și M.2) și din T.VIII (M.1), urmând numerotarea celor cinci movile cercetate anterior pe raza localității Păulești. Încadrarea culturală a indivizilor înmormântați în tumulii cercetați în anul 2024 în localitatea Păulești,

conform datelor C14-AMS, confirmă, într-unul din tumuli (T.VII), succesiunea pre-Yamnaya–Yamnaya, din prima jumătate a mileniului al III-lea, în ceilalți fiind descoperite morminte Yamnaya².

METODOLOGIE ANTROPOLOGICĂ

Analiza antropologică a materialului scheletic de la Păulești – *La Câmp* a fost precedată de spălarea resturilor osoase și dentare, în vederea îndepărtării sedimentului, mai mult sau mai puțin aderent pe suprafața acestora și restaurarea pieselor scheletice, care prezintă atribute distincte (modificări tafonomice, biomecanice, patologice, metrice și non-metrice). Prin determinarea simetriei elementelor scheletice³ păstrate, pentru fiecare dintre indivizii analizați s-a avut în vedere, într-o primă fază, alcătuirea unui inventar scheletic prin care am urmărit

¹ Frînculeasa et alii 2025a; Frînculeasa et alii 2024; Frînculeasa et alii 2023; Frînculeasa et alii 2022; Frînculeasa et alii 2015; Frînculeasa et alii 2013.

² Pentru detalii în legătură cu localizarea, forma, dimensiunile și succesiunea stratigrafică a tumulilor sau pentru particularitățile fiecărui complex funerar cercetat (forma și dimensiunea gropii, orientarea și poziția defunctului, ritualul, tipologia și ocurența pieselor de inventar), vezi studiul semnat de Frînculeasa et alii 2025b, p. 69–96, în prezentul volum.

³ White et alii 2012.